8

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
Samarqand iqtisodiyotva
servis instituti rektori
M.E.Po'latov
2024 yil "____" 08

Ro'yxatga olindi: 61010100
2024 yil " 29" 08

XALQARO MEHMONXONA BIZNESI

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	1000000 -	Xizmatlar
Ta'lim sohasi:	1010000 -	Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi:	61010100 -	Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi	O‘quv yili 2024 - 2025	Semestr 5	Kreditlar 6
Fan/modul turi Asosiy	**Ta’lim tili** O‘zbek/rus		**Haftadagi dars soatlari** 6

№	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1	Xalqaro mehmonxona biznesi	90	90	180

2 **I. Fanning mazmuni**

O‘rganilayotgan fanning asosiy maqsadi: talabalarning turizm sohasini boshqaruvi va xalqaro mehmonxona biznesi jarayonlari haqida tizimli bilim asoslarga ega bo‘lishi hamda ushbu bilimlardan mehmondo‘stlik industriyasidagi boshqaruv qarorlarni ishlab chiqishda foydalanishdan iborat.

3 **II. Asosiy nazariy qism(ma’ruza mashg‘ulotlari)**

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. “Xalqaro mehmonxona biznesi” faniga kirish

“Xalqaro mehmonxona biznesi” fanining mazmuni va predmeti. “Xalqaro ishlab chiqarish” va “xalqaro biznes” tushunchalarining farqlanishi. Xalqaro iqtisodiy tizimida xalqaro biznes munosabatlar. Tashkilotning (korxonaning) tashqi iqtisodiy faoliyati va xalqaro biznes: farqlari va ularning umumiy xususiyatlari.

2-mavzu. Xalqaro biznesda yuridik shaxslar

Xalqaro biznesdagi yuridik shaxslar: mohiyati, huquqiy holati, mamlakat va mintaqadagi xususiyatlari. Mehmonxona sanoatida xalqaro biznesni tashkil etishning tashkiliy-huquqiy shakllari. O‘zbekistonda mehmonxona biznesida yuridik shaxslarni tashkil etish shakllari.

3-mavzu. Xalqaro biznesni tartibga solishning huquqiy mexanizmi

Xalqaro biznesdagi majburiyatlar. Xalqaro biznesda shartnomalarning majburiyatlari. Xalqaro biznesdagi shartnomalar turlari. Tashqi iqtisodiy shartnoma. Xalqaro biznesni tartibga solishning huquqiy mexanizmi. Tijorat operatsiyalari bitim va shartnomalari. Xalqaro biznesdagi operatsiyalar. “Tashqi iqtisodiy bitim” tushunchasi. Mehmonxona biznesi sohasining xalqaro amaliyotda “xalqaro tijorat bitimi” tushunchasi.

4-mavzu. Xalqaro savdo operatsiyalari

Oldi-sotdi operatsiyalari. Tovar (Mahsulot) ayirboshlash bitimlari. Agentlik kelishuvlar. Lizing operatsiyalari. Oldi-sotdi shartnomasining predmeti. Xalqaro oldi-sotdi shartnomasini tuzish turlari va xususiyatlari. Xalqaro yetkazib berish shartnomasi. Mehmonxona sanoatidagi xalqaro

7. www.world-tourism.org – Butun jahon turistik tashkiloti
8. www.wttc.org – Sayohat va turizm bo‘yicha Butun jahon Kengashi

8 Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O‘quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FD-15-14

9 **Fan/modul uchun ma’sul:**
Abduxamidov Sarvar - “Turizm” kafedrasi mudiri, PhD., dotsenti

10 **Taqrizchilar:**
Raximov Z.O. – “Turizm” kafedrasi dotsenti
Hazratqulov A.Y. — «Kasaba Samarqand» unitar korxonasi direktori

	• taqdimotlar namoyishi; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
6	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki testni topshirish.
7	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Международный бизнес : учебник / В.К. Поспелов, Н.Н. Котляров, Н.В. Лукьянович [и др.] ; под ред. д-ра экон. наук В.К. Поспелова. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва : ИНФРА-М, 2022. — 379 с. — (Высшее образование: Бакалавриат). — DOI 10.12737/1014638. - ЭБС ZNANIUM.com - URL: https://znanium.com/catalog/product/1014638 (дата обращения: 19.05.2022). – Текст : электронный. **2.** Мировая экономика и международные экономические отношения: учебник для студентов, обучающихся по направлению подготовки "Экономика" (квалификация (степень) "бакалавр") / М.А. Эскиндаров, Б.М. Смитиенко, Н.В. Лукьянович [и др.]; Финуниверситет ; под ред. В.К. Поспелова. - Москва: Инфра-М, 2018, 2021. - 370 с. - Высшее образование: Бакалавриат. - Текст : непосредственный. – То же. – 2021. – ЭБС ZNANIUM.com. – URL: https://znanium.com/catalog-/product/1167878 (дата обращения: 19.05.2022). – Текст : электронный. 3. Менеджмент туризма и гостиничного хозяйства: учебное пособие/ Мирзаев К.Ж., Ахтамова М.Э., Усманова Н.М. – Самарканд: Zarafshon, 2020.-312с **Qo'shimcha adabiyotlar:** 1. O'zbekiston Respublikasining "Turizm yo'nalishidagi islohotlarni yanada jadallashtirish va sohada davlat boshqaruvi tizimini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 27.07.2023 yildagi PQ-238-sonli qarori. 2. O'zbekiston Respublikasining «Turizm to'g'risida»gi Qonuni. Yangi tahriri. O'RQ-549-son –T.: 2019 yil 18 iyul. 3. O'zbekiston Respublikasining "turizm sohasini jadal rivojlan-tirishni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 2-dekabrdagi PF-4861-sonli Farmoni. **Axborot manbalari:** 1. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi 2. www.ziyonet.uz – O'zbekiston Respublikasi ta'lim portali 3. http://www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Statistika qumitasi sayti 4. http://www.mail.tdiu.uz – TDIU elektron kutubxonasi 5. http://www.el.tfi.uz – TMI elektron kutubxonasi 6. http://www.sies.uz – SamISI elektron kutubxonasi

	tijorat shartnomalari va tovarlarni xalqaro sotish shartnomalari o'rtasidagi farqi. **5-mavzu. Xalqaro xizmat ko'rsatish biznesi** Yuqori texnologiyali xizmatlarni taqdim etish bo'yicha xalqaro munosabatlar. Yuqori texnologiyali xalqaro xizmatlarning xususiyatlari. Muhandislik va konsalting xizmatlari - injiniring. Xalqaro biznesdagi xizmatlarning telekommunikatsiya bozori: tuzilmasi, operatorlari. Korporativ strategiyalar. Jahon telekommunikatsiya xizmatlari bozorining rivojlanish tendentsiyalari. Yuqori texnologiyali xizmatlarga narx belgilashning o'ziga xos xususiyatlari. Mehmonxona biznesida innovatsion xizmat ko'rsatish texnologiyalari. **6-mavzu. Xalqaro investitsiya biznesi. Investitsion shartnoma (Kontrakt)** Investitsiya loyihasi va qonuni. Chet el investitsiyalarini milliy va xalqaro huquqiy tartibga solishning umumiy munosabati. Xalqaro investitsiya faoliyati sharoitida moliyalashtirish usullari, kreditlash shakllari va ularning manbalari. Xorijiy investitsiyalarining turlari va shakllari. Investitsiyalarni jalb qilishda xorij tajribasi. Xorijiy investorlar manfaatlarini himoya qilish usullari va vositalari. O'zbekistonda xorijiy investitsiyalar. O'zbekistonning jahon investitsion reytingi. Investitsiya shartnoma. Partiyalar. Konsepsiya. Turlari. Muhim shartlar. Xulosa va amalga oshirish mexanizmi. Mehmonxona biznesiga to'g'ridan-to'g'ri va portfelli xorijiy investitsiyalar. **7-mavzu. Mehmonxona biznesidagi biznes shakllari** Mehmonxona biznesida autsorsing. Mehmonxona biznesida autsorsing xususiyatlari. Xalqaro lizing. Xalqaro lizingning iqtisodiy mohiyati. Lizing bitimlarining ob'ektlari va sub'ektlari. Mehmondo'stlik sanoatida lizing, uning mehmonxona biznesidagi afzalliklari va kamchiliklari. Zamonaviy iqtisodiyotda mehmonxona sohasida lizing xizmatlari bozorini rivojlantirish. Xalqaro mehmonxona biznesida franchayzing. **8-mavzu. Xalqaro mehmonxona biznesida marketing strategiyalari** Xalqaro biznes muhiti va biznes madaniyati. Mamlakat va mintaqaviy bozorlarni tahlil qilish va baholash. Xalqaro marketingda korporativ strategiyalar. Xalqaro bozorlarda kompaniya mahsuloti va narx siyosatini boshqarish xususiyatlari. Mehmonxona xizmatlari samaradorligini baholash. Mehmonxona xizmatlarini xalqaro bozorlarda ilgari surish uchun

	marketing strategiyasini ishlab chiqishda kontragent mamlakatning ishbilarmonlik muhiti va ishbilarmonlik madaniyatini hisobga olish zarurati. **9-mavzu. Mehmonxona biznesidagi xavflar: tahlil qilish, boshqarish va ularni oldini olish usullari** Mehmonxona biznesi sohasidagi iqtisodiy xavf(risk)larning tasnifi. Mehmonxona biznesidagi iqtisodiy xavflarning xususiyatlari. Valyuta va moliyaviy xavflar va ularni minimallashtirish amaliyoti. Xalqaro mehmonxona biznesidagi geosiyosiy va geoiqtisodiy xavflar. Xalqaro mehmonxona biznesida xavflarni boshqarish usullari. **10-mavzu. Jahon mehmonxona biznesidagi O‘zbekiston kompaniyalari** O‘zbekistonda mehmonxona biznesini tashkil etish. Mehmonxona biznesini tashkil etishda tegishli narx-sifat nisbatini ta'minlash muammosi. Jahon mehmonxona xizmatlari bozorida raqobat omili. Mehmonxona xizmatlarining jahon bozorida O‘zbekiston kompaniyalarining marketing faoliyati yo'nalishlari. **III. Amaliy mashg‘ulotlarlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar** *Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:* 1. “Xalqaro mehmonxona biznesi” faniga kirish 2. Xalqaro biznesda yuridik shaxslar 3. Xalqaro biznesni tartibga solishning huquqiy mexanizmi 4. Xalqaro savdo operatsiyalari 5. Xalqaro xizmat ko'rsatish biznesi 6. Xalqaro investitsiya biznesi. Investitsion shartnoma (Kontrakt) 7. Mehmonxona biznesidagi biznes shakllari 8. Xalqaro mehmonxona biznesida marketing strategiyalari 9. Mehmonxona biznesidagi xavflar: tahlil qilish, boshqarish va ularni oldini olish usullari 10. Jahon mehmonxona biznesidagi O‘zbekiston kompaniyalari **IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar** *Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:* 1. Mehmonxona biznesining O‘zbekiston iqtisodiyoti uchun ahamiyati. 2. Xalqaro bozorlarga kirish strategiyalari. Ansoff matritsasi (aniq xalqaro kompaniyalar misolida). 3. Xalqaro mehmonxona biznesidagi integratsiyalashgan korporativ tuzilmalar (muayyan xalqaro kompaniyalar misolida). 4. Xalqaro biznesdagi bitimlarni huquqiy tartibga solish. Tovarlarni

	xalqaro sotish shartnomasi. 5. Xalqaro mehmonxona biznesida shartnomalar tuzish xususiyatlari. 6. Mehmonxona biznesidagi xalqaro savdo operatsiyalari va shakllari. 7. Xalqaro logistikani milliy va xalqaro huquqiy tartibga solish. 8. Xalqaro havo transporti. 9. Xalqaro dengiz transporti. 10. Investitsiya shartnomalarini amalga oshirishning milliy amaliyoti. 11. Investitsiya shartnomasi (kontarkt): tushunchasi, tomonlari, turlari, muhim shartlari, xalqaro turizm biznesida tuzish va amalga oshirish mexanizmi 12. Milliy biznes tuzilmalarini qo'shma tadbirkorlik sharoitlari va talablariga moslashtirishning o'ziga xos xususiyatlari 13. 2000-yillarning ikkinchi yarmidagi global moliyaviy-iqtisodiy inqiroz va risklarni boshqarishni takomillashtirish muammosi. 14. Ishbilarmonlik madaniyati biznes muhitining bir qismi sifatida. Mehmonxona biznesini yuritishda biznes madaniyatini hisobga olish zarurati. 15. O‘zbekiston biznesini milliy ishbilarmonlik muhitiga va chet eldagi biznes madaniyatiga moslashtirish muammosi. 16. Xalqaro mehmonxona biznesini yuritishda O‘zbekistonning muayyan xalqaro kompaniyalari uchun imkoniyatlar va xavflar.
4	**V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba: - Mehmondo‘stlik industriyasidagi xalqaro mehmonxona biznesini tashkil qilish mexanizmini, hodisa-mahsulotlarning texnologiyasini va klassifikasiyalash jihatlarini, nazariy rejalashtirish algoritmini va mehmondo‘stlik industriyasi hamda turizm amaliyotida yuqori darajada xalqaro mehmonxona biznesi asoslarini **bilishi kerak;** - turizm sohasi tashkilotlarning faoliyatini sifatli tashkil etish hamda mehmondo‘stlik va turizm amaliyotida xalqaro mehmonxona biznesi mexanizmini haqidagi **ma’lumotlarga ega bo‘lishi kerak;** - mahalliy va dunyodagi xalqaro mehmonxona biznesi industriyasida trendlarni hisobga olgan holda, biznesni loyihalashtirishning tahliliy va prognostik ko‘nikmalarni, marketing strategik tahlilini o‘tkazish ko‘nikmalarni, tijoratda ishtirok etayotgan personal va kadrlar bilan ishlashda liderlik va boshqaruv ko‘nikmalarni, xalqaro mehmonxona biznes boshqaruvi uchun maxsus dasturlar va web-servisni ta’minlaydigan texnik **ko‘nikmalarni egallashi kerak.**
5	**VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so‘rov; • guruhlarda ishlash;